

Kapitola pátá

OPERACE KYSELÉ ZELÍ

*„Byla by hrozná škoda, kdyby ta úžasná zvířata padla do rukou
bolševiků.“*

Oberstleutnant Walter Holters

„Zbraň máš u sebe?“ zeptal se kapitán Ferdinand Sperl svého řidiče, zatímco dvacátého šestého dubna 1945 nastupoval do otlučeného a celkově opotřebovaného džípu, kterému všichni říkali láskyplně Chez Stubby.

„O tom vůbec nepochybujte, kapitáne,“ odpověděl zubící se poddůstojník, příslušník útvaru IPW 10, a ukázal přitom na svůj samopal Thompson položený vedle sedadla.

„Dobře, tak jedem,“ nařídil Sperl a Operace Sauerkraut mohla začít – on, řidič a několik dalších jeho mužů na zadních sedadlech bylo připraveno toho dne za soumraku přijmout kapitulaci útvaru Dienststelle Ost, přebývajícího hluboko v kopcích Českého lesa. Zmáčkнутý mezi Američany a jejich zbraněmi se přitom vezl i podplukovník Holters, v panující zimě zachumlaný do kabátu Luftwaffe a s čepicí na hlavě.

První část operace sestávala z průzkumné mise zaměřené na loveckou chatu Dianahof, kde se v zemi nacházely cenné dokumenty zpravodajského charakteru. Pokud by přitom Sperla to, co tam najde, uspokojilo, následovala by druhá fáze, během níž by se dotyčné spisy a němečtí vojáci, kteří je měli v držení, bezpečně přepravili do týlu Američanů.

Operace Kyselé zeli

Džíp si to kodrcal po nerovných silnicích a cestách a Holters pomáhal navigovat. Kapitán a jeho muži jen stěží potlačovali nervozitu – neustále se rozhlíželi po okolním temném lese a okamžitě reagovali na každý pohyb, protože si dobře uvědomovali, že už přešli protivníkovou frontovou linií.

Najednou začal řidič výrazně zpomalovat, protože se před nimi objevilo německé strážní stanoviště se závorou. „Tak už je to tady,“ obrátil se Sperl k zadním sedadlům a dodal: „Pánové, pozornost na maximum, prosím.“ Dva hlídkující příslušníci Luftwaffe si mezitím sundali z ramene pušky a nespouštěli přitom z očí americký džíp, který se před nimi nečekaně objevil na lesní silnici. V tu chvíli z vozu vyskočil Holters, začal mávat rukama a několik vteřin vojákům cosi naléhavě vysvětloval, takže poddůstojník, který stanovišti velel, si nakonec zbraň dal zase do vertikální polohy, zasalutoval a svému kolegovi nařídil, aby ustoupil stranou. Nato se Holters rychle vrátil k džípu a opět do něj nastoupil, i když s tím měl trochu problémy.

„Fajn, pokračujme,“ řekl Sperl pomalu. Řidič tudíž přidal plyn, auto opatrně projelo kontrolním stanovištěm, zatímco jeho obsluha upřeně hleděla na osazenstvo uvnitř, a pak zrychlilo, přičemž hluk jeho motoru se hlasitě rozléhal strašidelným lesem po obou stranách silnice. Všichni v džípu si v ten moment uvědomili, jak jsou zranitelní vůči nepřátelské palbě, pokud by byli přepadeni ze zálohy.

Sperl ovšem věděl, že tím skutečně neznámým faktorem celé operace na záchranu koní nebyla ani tak pravidelná německá armáda, ale především jednotky Waffen-SS. Wehrmacht samozřejmě stále představoval nebezpečí a někteří jeho důstojníci i příslušníci mužstva pořád lačnili po konfrontaci s Američany, ale mnozí jiní plnili čím dál zoufalejší rozkazy už jen mechanicky, nebo dokonce aktivně vyhledávali příležitost vzdát se. Na druhou stranu osudy členů bojových jednotek SS coby „politických vojáků“ závisely na přežití nacistického režimu, takže tito lidé zůstávali fanatickými i tváří v tvář porážce.

ZACHRAŇTE KONĚ!

Hrozbu navíc představovala i silně vyzbrojená Kampfgruppe 11. pancéřové divize, pevně usazená v Domažlicích, tedy jen pár desítek kilometrů od Hostouně, takže Sperl a jeho muži měli velkou pravděpodobnost, že na jeden ze zmíněných útvarů narazí. Kapitán alespoň rozhodl, že do lovecké chaty Dianahof pojedou po okresních silnicích, či dokonce polních cestách, aby se vyhnuli střetu se zbývajícími armádními prapory nebo příslušníky domobrany hlídajícími pouze hlavní dopravní tepny, navíc ve velkých odstupech.

*

Podplukovník Hubert Rudofsky se pomalu postavil a oklepal prach a špínu ze své uniformy, která byla ještě před chvílí vzorně čistá. Ostřelování hostouňského hřebčína skončilo stejně náhle, jako začalo. Nad areálem se ještě líně vznášel oblak kouře, vypadalo to však, že další dělostřelecká palba už nepřijde; každý sice napjatě čekal, jak se bude situace dál vyvíjet, ale k ničemu dalšímu už skutečně nedošlo. Pozitivní zprávy navíc přicházely ze stájí i z výběhů – žádný z koní neutrpěl zranění, protože všechny granáty nějakým zázrakem dopadly buď na nedaleké louky, kde se zrovna ani jeden z nich nepásl, nebo do prostoru zámku. Rudofského ovšem na druhou stranu znepokojilo, když viděl, jak náhlý útok výrazně otřásl příslušníky domobrany a Hitlerjugend, kteří v tu chvíli budovali obranný systém hřebčince – běhali sem a tam, křičeli a chovali se prostě zcela nevojensky.

Kdo však z těch děl střílel? kladl si podplukovník otázku. Museli to být Američané, protože o těch byli všichni v Hostouni přesvědčeni, že jsou nejbliž. Proč se ale jejich cílem stal hřebčín? Asi se jen zastřelovali, nebo šlo možná o zbloudilé granáty, říkal si, i když otcem takové myšlenky bylo zřejmě přání. Palba sice nebyla soustředěná, takže evidentně nešlo o dělostřeleckou přípravu na pozemní útok, nicméně všichni v areálu si najednou uvědomili, že pokud by granáty zasáhly koně, ať

Operace Kyselé zeli

již ve stájích, nebo na pastvinách, následky by se nedaly označit jinak než jako hrůzné. Život v hřebčinci se tedy sice postupně vrátil do obvyklých kolejí, ale střelba jeho velitele značně rozrušila a do budoucna nevěstila nic dobrého.

*

Lovecká chata Dianahof byla impozantní třípatrovou budovou natřenou na bílo, usazenou na přes pět set metrů vysokém zalesněném hřebenu. Vlastnil ji hrabě Coudenhove-Calergi, ale jen do chvíle, než objekt zrekvíroval podplukovník Holters a jeho muži.

Džíp kapitána Sperla zastavil před velkolepým vchodem a osádka, celá ztuhlá, vystoupila i se svými zbraněmi ven, přičemž ze všeho nejdřív před sebou uviděli řadu nákladních aut německého letectva a jeden terénní vůz Kübelwagen, všechny s prázdnými palivovými nádržemi. Z budovy mezitím vyšlo několik důstojníků i řadových vojáků Luftwaffe a těžce ozbrojené Američany v ocelových helmách si podezíravě prohlíželo.

Holters kapitánovi naznačil, aby jej i se svými muži následoval dovnitř, a vzápětí už jejich vysoké boty hlasitě duněly na podlaze vstupní haly, načež všichni vešli do protáhlé místnosti, kterou předchozí majitel používal coby jídelnu. Německý podplukovník své hosty pozval k obrovskému naleštěnému stolu, kde už seděla část jeho zaměstnanců včetně několika sekretářek a na jehož střed padalo jasné světlo z velkých lustrů, které poněkud ponurý prostor zateplovalo a zintimňovalo. Poté, co své podřízené Holters seznámil s podmínkami kapitulace tak, jak mu je předložil Hank Reed, došlo ale v jejich řadách ke vzrušené výměně názorů, takže se nakonec obrátil ke Sperlovi a řekl: „Herr Hauptmann, my jsme coby vojáci všichni složili přísahu führerovi, my se nemůžeme vzdát bez boje.“ Jak tam při těch slovech stál u jednoho konce dlouhého stolu, záře z lustrů se odrážela od medailí připnutých na jeho levé náprsní kapse.

ZACHRAŇTE KONĚ!

„Já vám rozumím,“ odpověděl mu pomalu kapitán, jelikož si uvědomoval, že Holters i někteří z dalších přítomných důstojníků Luftwaffe chtějí svou vojenskou službu ukončit „čestným“ způsobem; mnozí z nich ostatně stále měli své rodiny v německém týlu, kde je kdykoliv mohlo „navštívit“ dosud aktivní gestapo. Během následné diskuse se ale nakonec zrodil nový plán, jak situaci vyřešit.

„Takže všeobecný souhlas – já se vrátím na americkou frontovou linii, dám dohromady další muže, vozidla a palivo a vrátím se s nimi sem, kde ‚zaútočíme‘, a vy se po dostatečně silné ukázce střelby z naší strany budete moci vzdát, načež dojde k evakuaci personálu i příslušných dokumentů, tak jak bylo domluveno,“ vysvětlil Sperrl všem tentokrát už v němčině. „Pokud se přitom u chaty později někdo objeví, najde důkazy, že zde skutečně došlo k ozbrojenému střetu.“

Kapitán ovšem zároveň žádal, aby Holters svým mužům nařídil vykopat bedny se spisy a naskládat je vedle budovy, kde by si je Američan následujícího dne za rozbřesku, až dorazí se svým komandem, převzal, protože rozhodně neměl v úmyslu setrvat na místě ani o minutu déle, než bude nutné. Německý důstojník mu s vážnou tváří přikývl na souhlas a zdálo se, že pro jsou i všichni ostatní kolem stolu.

O chvíli později už příslušníci Luftwaffe začali organizovat pracovní skupiny, které měly dokumenty vykopat, zatímco džíp s Američany vyrazil na zpáteční cestu a záhy zmizel v nedalekém lese.

*

„Kriste Pane!“ vykřikl Sperrl, když se od boku jeho vozu začaly odrážet střely. Kapitán mířil podruhé do lovecké chaty Dianahof a s ním i nepočetná bojová jednotka s cílem vyzvednout tam cenné dokumenty a příslušníky Luftwaffe. Kulky z německých zbraní dopadaly i na klikatou horskou silnici a pancéřování dvou tanků M24 Chaffee, které Sperrlovi na jeho výpravu přidělil podplukovník Hargis, velící důstojník

Operace Kyselé zeli

42. mechanizované eskadrony, a nyní jely za jeho džípem. Řidič v reakci na palbu přidal plyn, zatímco kapitán si strhl z ramene pušku M1, a i když mezi stromy nikoho neviděl, zasypal je nepřerušovanou dávkou. V tu chvíli se přidaly i kulomety na obou tancích a na obrněných automobilech M8, které Sperla také doprovázely, takže les podél silnice byl najednou doslova zaplaven bezhlavou střelbou.

Kapitánova malá kolona vozidel (včetně několika nákladních vozů bez pancéřování a dalších džípů, nacházejících se uprostřed) se však nezastavila, uháněla dál vpřed a z nebezpečné situace velmi brzy unikla. Američané ovšem měli štěstí, protože nepřátelská palba byla bez rozmyslu a nepřesná, takže žádný z nich neutrpěl zranění.

Zhruba po kilometru projela celá skupina nyní už opuštěným kontrolním stanovištěm a zastavila před loveckou chatou. Nato Sperl okamžitě vyskočil z džípu a utíkal k místu, kde stáli s napjatými výrazy ve tvářích Holters a část jeho mužů.

„Slyšel jste tu střelbu, Herr Oberst?“ zeptal se kapitán. Německý podplukovník, který si všiml šrámů na vozidlech Američanů, kývl na souhlas, načež se nervózně rozhlédl po lese kolem a řekl: „Nesmíme ztrácet čas.“ Skutečností zůstávalo, že pokud nepřítel Sperlovi kolonu dál sledoval, už se možná v tu chvíli opravdu blížil k chatě. Pak Holters znovu přejel zrakem celou kapitánovu kolonu vozidel šedo zelené barvy, každé s velkou bílou hvězdou na obou stranách, ale některé i proděravělé od střel, a jeho obavy se ještě zvýšily. Šlo totiž o velmi slabou bojovou skupinu, vzalo-li se v úvahu, že v oblasti zřejmě dosud působí německé tanky a také jednotky SS.

V tu chvíli Sperl, pušku přehozenou přes pravé rameno, ukázal na velkou hromadu těžkých dřevěných beden, celých od bláta, a zakřičel: „Všechno naložit!“ Jak jeho muži, tak Němci se tedy horečně pustili do práce a odnosili je na korby mohutných amerických nákladních aut, jež měly na podvozků po šesti kolech. Další vojáci pak nalévali z kanystrů, které Američané přivezli za tímto mimořádným účelem

ZACHRAŇTE KONĚ!

s sebou, benzín do terénního vozu, s nímž jezdil Holters, jakož i do několika vozidel typu Opel Blitz.

Sperl se neklidně podíval na hodinky, pronikavým pohledem přejel tmavý zelený les kolem chaty a zavolal: „Pojďme, pojďme, rychleji!“ Po nějaké době, která se zdála být věčností, byly konečně naloženy poslední bedny, takže přiběhl seržant, zasalutoval a udýchaně mu oznámil: „Hotovo, pane.“ Šlo přitom o obrovské množství materiálu, zaplnil korby dvanácti vozů.

„Dobře, můžeme odjet!“ odpověděl kapitán, poplácal ho po zádech a obrátil se k Holtersovi. „Naložte prosím vaše mužstvo na německé nákladní auto,“ požádal jej a ukázal přitom na Opel Blitz. „Vy a ostatní důstojníci můžete jet s námi v džípech a ve vašem terénním voze.“ Podplukovníka přitom nemusel nijak pobízet, být co nejdál od lovecké chaty si přál stejně mocně jako Sperrl a ostatní Američané.

Nyní už zbývalo jen provést požadovanou „kapitulaci“. Nejdřív kapitán poslal všechny nákladní auta a džípy ze své kolony, jakož i jeden z tanků a jedno obrněné vozidlo, dolů po horské silnici zpět k americké linii, načež se v džípu, kde opět seděl vzadu Holters, přesunul do bezpečné vzdálenosti od budovy. Pak najednou na teď už prázdný objekt vystřelil z kanonu ráže 75 mm několik dávek tank Chaffee, takže na její dosud bezvadné fasádě se objevily velké díry a vysypaly se okenní tabulky. Vzápětí uvnitř chaty vypukl požár, jelikož začal hořet nábytek a další vybavení. Palba z tanku v tu chvíli ustala, ale zato se do ní z kanonu ráže 37 mm a kulometů pustila obsluha obrněného vozu M8 Greyhound. Každý Němec, který by přestřelku uslyšel, by tím získal dojem, že Holtersova jednotka se postavila Američanům na odpor, a zároveň se vyhovělo přání podplukovníka a jeho lidí kapitulovat se ctí.

Poté už kolona zanechala doutnající budovu, z níž stoupal nad koruny stromů vysoký sloup černého dýmu, za zády a vyrazila zpět „ke svým“. Sperrl ještě počkal, až bude jeho džíp uhánět po horské silnici, a pak zavolal vysílačkou plukovníku Reedovi, že mise byla úspěšná a veze i zajatce.

Operace Kyselé zelí

*

Konečné rozhodnutí o osudu koní i zaměstnanců hostouňského hřebčína ovšem nemohl učinit Hank Reed, to směl udělat pouze velitel Třetí americké armády George S. Patton. Ten byl naštěstí pro plukovníka frustrovaný, protože to vypadalo, že Němci utrpěli porážku a válka už velmi brzy skončí. Šedesátiletý generál, člověk plný obrovské energie a temperamentu, který se poprvé zúčastnil boje už v roce 1916 v Mexiku, kde proti němu stál revolucionář Pancho Villa, přitom ozbrojené střety miloval, takže blížící se mír se mu protivil. Koncem dubna 1945 se ale jeho Třetí armáda musela zastavit na německo-československé hranici, protože Dwight Eisenhower jí zakázal táhnout na Prahu, po jejímž dobytí přitom Patton tak toužil. Zdálo se pravděpodobné, že válka pro něj a jeho vojáky neskončí vítězným osvobozením české metropole, nýbrž pomalým přesunem do předhůří Alp, kde bude jen zatýkat demoralizované německé vojáky, zatímco „rozinky vyzobe“ Rudá armáda. „Nic zajímavého se neděje... Konec války jako by se vytrácel do jakéhosi vybledlého ztracena... Cítím se ještě níž než trasy velryb u dna oceánu,“ napsal v této souvislosti.

Když tudíž generál obdržel vysílačkou žádost od jednoho z nejdůležitějších a nejschopnějších plukovníků jezdeckta jeho Třetí armády o povolení zachránit světově proslulé koně a zároveň i spojenecké válečné zajatce nacházející se za americkou frontovou linií, zbystril pozornost. Šlo přesně o ten typ mise, který miloval, i když si zároveň coby realista uvědomoval, že je třeba postupovat opatrně a zajistit, aby se operace provedla diplomaticky a s citem.

Reed na Pattonovu odpověď, která musela projít dlouhou cestu jednotlivými stupni velení, tedy od Třetí armády přes XII. sbor až po 2. mechanizovanou skupinu, čekal se značnou nervozitou; na farmě ve městě Vohenstrauß předělané na štáb přecházel neklidně po své pracovně, každou chvíli si zapaloval cigaretu a připravoval se na to, že neuspěje.